

Notat fremsendt af Udenrigsstyrelsen i kontekst sag.
Notatet er udfærdiget af Integrationsministeriets
attaché i Bagdad, Claus Gade Sørensen.

Bagdad, Irak, den 10. august 2004

Klanstridigheder i Irak

29/8/04

Generelt

Som led i sin del og hersk politik revitaliserede den tidligere irakiske leder Saddam Hussein de irakiske klaner, så de gennem de seneste 10 år har genvundet en del af deres tidligere magt. Klanerne indgår i konføderationer og indbyrdes uhellige alliancer, der søges bekræftet ved aftaler og gitemål. Stræben efter magt er et afgørende motiv, og aftaler kan brydes til fordel for mere fordelagtige aftaler.

En vestlig ambassade i Bagdad har oplyst, at enhver mindre klan indgår i en klan-føderation (familie, klanhus, under-klan, klan, konføderation). Kilden forklarede videre, at det er nødvendigt med et indgående kendskab til den enkelte klan og klan-konføderation for at kunne fastslå, hvilken grad af beskyttelse et klan-medlem kan opnå. Klan-konføderationens evne til at yde det enkelte klan-medlem beskyttelse afhænger af klanens størrelse og magt.

Kilden forklarede videre, at i det tilfælde en person har en konflikt med en anden klan, vil der som regel finde en form for forhandling sted mellem klanernes ledere. Klanlederne er som oftest ældre medlemmer af klanen. Som regel vil der blive fundet en løsning, der betyder, at der ydes en form for kompensation. Kompensationen udbetales i kontanter til den forulempede klan. Kilden mente, at det var usandsynligt, at en person blev nødt til at forlade Irak på grund af frygt for forfølgelse fra en anden klan. Ifølge kilden ville det kun være tilfældet, hvis pågældende havde gjort sig skyldig i en meget forkastelig forbrydelse.

Klanforhold i Nordirak

Kilden oplyste endvidere, at klanerne Gardi- og Kakayee er forholdsvis små klaner, og ikke betragtes som særlig magtfulde. Ifølge kilden er Barzani, Knosnaw, Jaf, Baradust, Surchi, Zebirai, Bilbas, Hamawand, Talebani, Guran og Harki Aqu vigtige klaner.

Klanforhold i Sydirak

En kilde med kendskab til forholdene i det sydlige Irak oplyste, at klanernes overhoveder finder løsninger på problemer, der involverer medlemmer af de respektive klaner. I tilfælde af drab og hævn drab vil klan-lederne intervenere for at stoppe yderligere stridigheder. Det kan ske ved en udenforstående klanleders mellemkomst og foregå på et neutralt mødested. Mæglingsresultatet kan indebære udbetaling af kompensation, men kan også betyde, at involverede personer må forlade hjemegnen eller flytte fra klanens landsby. Der vil ofte være tale om, at stridigheder søges bilagt klanerne imellem, før der rettes henvendelse til myndigheder eller koalitionsstyrker. I visse tilfælde har personer henvendt sig til koalitionsstyrker og anklaget gamle fjender for terroraktiviteter eller

tilknytning til det tidligere regime. Anklagerne har i mange tilfælde vist sig grundløse, og henvendelserne har alene haft udspring i gamle stridigheder. Det kan eksempelvis være, at anmelderen har følt sig snydt i en handel, der ligger år tilbage. I tilfælde hvor koalitionsstyrker har oplyst pågældende anmelder om, at han skal give møde ved en eventuel fremstilling af den mistænkte for en domstol, har anmelderen frafaldet anklagen. Det kan skyldes frygt for hævn fra den anklagedes side, at anklagen er ubegrundet eller at anklageren ikke vil stå ved sin anklage. I andre tilfælde hvor koalitionsstyrker har undersøgt sagen, har den mistænkte oplyst om det forhold, der ligger til grund for anmelderens angivelse af pågældende. Som tidligere oplyst er der ofte tale om stridigheder i forbindelse med handel.

Kilden oplyste videre, at klanens beskyttelse og involvering i en forhandlingsløsning også afhænger af, hvorvidt den pågældende person har pådraget sig forfølgelsen som følge af aktiviteter udført på klanens vegne eller blot har tjent egne interesser.

Som et led i en forhandlingsløsning klanerne imellem kan medlemmer blive udstødt og udelukket fra klanens beskyttelse. Det kan også ske som følge af stridigheder internt i klanen eller, hvis pågældende vanærer klanen. De udstødte må forlade klanens landsby og nyder ikke længere klanens beskyttelse. Udstødelsen kan betyde, at en person eller familie må flytte fra egnen, men i nogle tilfælde bosætter de sig blot udenfor klanens landsby. De udstødte kan søge myndighedernes eller koalitionsstyrkers beskyttelse. Det kan dog opfattes som en yderligere vanære af klanen, og der afstås derfor ofte fra at søge beskyttelse.

Kilden havde kendskab til et tilfælde i området omkring Basra, hvor en udstødt havde bevæbnet sig selv og sin familie i en grad, så koalitionsstyrker greb ind og konfiskerede dele af pågældendes arsenal. I området omkring Basra har hver familie dog ret til at besidde op til to automatgeværer til egen beskyttelse, og familien var således efterfølgende stadig bevæbnet og i stand til at beskytte sig selv.

Kilden tilføjede, at det er nemt at skaffe sig våben, og at våbenbesiddelse er meget udbredt i det sydlige Irak. I tilfælde af et røverisk, bevæbnet overfald i et kvarter, var det almindeligt at folk gik på gaden og skød op i luften. Det sker for at markere, at man er bevæbnet og rede til at forsvare sin ejendom.

Claus Gade Sørensen